

Gábor Szétey, Szilvia Szilágyi

És meleg

(Szétey Gábor államtitkár)

"Szétey Gábor vagyok. A Magyar Köztársaság kormányának személyügyi államtitkára. Hiszek Istenben, a szeretetben, a szabadságban és az egyenlőségben. Magyar vagyok és európai... Társ, barát, néha ellenfél. És meleg." A XII. Meleg, Leszbikus Biszexuális és Transznemű Fesztivál megnyitóján hangzottak el ezek a mondatok, amelyek előzményeiről és utóéletéről kérdezzük a szerzőt.

Szilágyi Szilvia: Klaus Wowereit, Berlin főpolgármestere 2001-ben, megválasztása előtt jelentette be, hogy homoszexuális. Korábban Bertrand Delanoë, Párizs polgármestere nyilatkozott szexuális orientációjáról a televízióban. Bár felkavarták a kedélyeket, nem váltottak ki szélsőséges reakciókat. Nálunk a múlt csütörtöki beszéd elhangzása után két nappal, a meleg büszkeség napi felvonuláson melegeket vertek az utcán a szélsőségesek. Nincsen elkeseredve emiatt?

Szétey Gábor: Ha a kérdés az, hogy akkor is megtörtént volna mindez, ha én nem jövök elő, azt válaszolom, hogy igen. Az ellentüntetés szervezett volt, hetekkel előbb lehetett tudni, hogy készül valami. Lehet, hogy a beszédem fokozta a szélsőségesek indulatait, amitől nem érzem jól magam, de sajnos tisztában kell lennünk azzal, hogy tavaly szeptember 19. óta más országban élünk, mint addig. Ha jól megfigyeljük, az árpádsávos zászló, az arcok, a szimbólumok ugyanazok voltak most szombaton, mint akkor. Ez egy nem nagy, de hangos és kihívóan viselkedő szélsőjobb csoport.

SS: Abban, hogy erre a lépésre elszánta magát, számítottak az említett "nagy elődök"?

SG: Tanulmányoztam a történeteiket. Sok mindenben hasonlóan gondolkodunk. A lényeg, hogy nem egy meleg politikus vagyok, hanem egy szociáldemokrata-liberális politikus, aki melleleg meleg. Mostantól egyszerűbb lesz a dolgom: nem kell hazudnom senkinek.

SS: Volker Beck, a Bundestag parlamenti zöldcsoportjának jogi szakértője egyszer azt mondta, hogy akkor lesz normalitás, ha egy politikai vagy gazdasági vezető bejelenti, hogy meleg és utána egy újságíró sem kér tőle interjút. Egy kicsit hülyén is érzem magam, hogy faggatom.

SG: Csütörtök estétől péntek estig jóval több kérdést kaptam újságíróktól, mint előtte egy év alatt a munkámról, de csak azért, mert ez itt még nem megszokott. Egyszer-kétszer még biztosan megkérdeznék a héten. A jövő héttől a kormány személyügyi kérdéseinek reformján dolgozom tovább.

SS: Megkönnyebbült?

SG: Abszolút. Elég volt abból, hogy nem mehetek el fogadásra anélkül, hogy meg ne kérdeznék, hol a barátnőm, hogy hazudni kell. Az ellenzék szerint mindez a magánügyem – de a nagy számok törvénye alapján sok olyan ember van, mint én. És remélem, segíthetünk a társadalomnak, hogy jól kezelje a mássággal kapcsolatos problémáit.

SS: A továbbiakban tehát nem kíván foglalkozni azzal, hogyan lehet a melegek ügyén változtatni, például az együttélésük törvényességén, az egyenlő jogaikon? Ezek voltak a fesztivál fő témái...

SG: Ezeket nem nekem kell megoldani. Nem ez a munkám, én csak segítettem. Az SZDSZ által javasolt megoldás egyébként rokonszenves, függetlenül attól, hogy meglegházasságnak hívjuk-e ezt a jogintézményt vagy sem. A lényeg, hogy egyenjogúságot jelentsen. Ha elvárom a toleranciát magam felé, akkor másokkal is türelmesnek kell lennem. Ha a vallásos meggyőződésük számára fontos, hogy a házasság szó csak a férfi és nő kapcsolatára vonatkozzon, akkor nevezzük ezt a kapcsolatot másképp. Pozitívan csalódtam egyébként a magyar médiában, onnan sem kaptam bántó megjegyzéseket, ahonnan vártam.

SS: Lehet, hogy pesszimista vagyok, de nekem úgy tűnik, hogy mi ebben sem a nyugat-európai utat járjuk. Tizenkét évnyi viszonylag békés masszázás után most nálunk is melegeket vernek, mint Lengyelországban vagy Oroszországban.

SG: Szerintem csak egy elenyésző kisebbség utasítja el a haladást. A magát modern konzervatívként meghatározó MDF korrektül reagált. A Fidesz szerint ez magánügy – ami viszont pont azért értelmezhetetlen a számomra, mert nyilvánvaló, hogy a homoszexualitás kérdése ma Magyarországon társadalmi ügy.

SS: De szombaton az is kiderült, hogy kevés agresszív ember is képes traumatizálni a többséget. Nyilván lesznek olyanok is, akik azt a konzekvenciát vonják le, hogy nem fedhetik fel többé az identitásukat.

SG: Ez egy nehéz út. Nem lehet visszakozni azért, mert egyesek agresszíven reagálnak. Akkor ugyanis nekik lenne igazuk – pedig nincs. Engem meggyőzött a beszédem után készült Szonda Ipsos-felmérés, amely szerint 51 százalék mondta azt, hogy bátor tett volt a beszéd, és javítani fogja a helyzetet. Érdekes, hogy a jobboldali politikának mennyire fontos az, hogy a külföldön élő magyarokkal jól bánjanak, az meg nem, hogy az itteni kisebbségeket teljes jogú embernek tekintsék. De szerintem tizenhét év alatt többet fejlődött a magyar társadalom, minthogy megijedjen a minimális számú fenyegetőtől.

SS: A nyilatkozattal nemcsak az ellenzéknek, a kormánynak is fel lett adva a lecke. Nyilván egyeztetnie kellett, mielőtt elvállalta a megnyitót – amitől egyébként az előző években több politikus visszalépett.

SG: Magam is vacilláltam egy-két hétig, mielőtt elvállaltam a felkérést, és természetesen megkérdeztem a miniszterelnököt. Ő azt mondta, hogy a politika pozitív értelme az, hogy az ember azt csinálja, amiben hisz, és ha ez nekem fontos, akkor csináljam. Argentínában egy multinacionális cég alkalmazottja voltam, és nagyon jól éltem. De magamnak hazudtam volna, ha kihagyom a felajánlott lehetőséget, hogy itthon tehetek valamit azért, hogy ez az ország

jobb hely legyen. Most leszek negyvenéves. És azt látom, hogy nem a pénz a legfontosabb. Hanem inkább az, hozzátettem-e valamit ahhoz, hogy a világ jobb legyen.

SS: Nálunk még mindig az a csúcsideitás, ha valaki heteroszexuális, férfi, és igazolni tudja a magyar etnikai gyökereit.

SG: Nyelveket kell tanulni, és hallgatni más országok híreit. Külföldön a homoszexuálisok elfogadottságához nem is fér kétség. 98-tól a New York-i Színiakadémián tanultam négy évig. Ez az időszak sokat jelentett számomra. Itt láttam először, hogy vállalható a meleg identitás, és ettől a nem melegek is jobban érzik magukat. Skandinávia és az angolszász országok is ilyenek, de még a mélyen katolikus vidékeken is, mint Spanyolország vagy Olaszország, elismerik a melegek jogát a hivatalos társ kapcsolathoz.

SS: Talán mert ott a keresztényi szeretet fogalmát betűhívebben értelmezik. Az ön esetében hogyan fér meg a hit és a meleg identitás egymással?

SG: Nem jöttem volna elő, ha nem lennék hívő, bár sokáig pont ez akadályozott. Hiszen fel kellett tennem magamnak a kérdést, hogy rendben van-e, természetes-e ez így. Arra jutottam, hogy igen. Mivel nincsen gyermekem, minden lépésemet úgy kell mérlegelnem, hogy mennyit sikerül a világ dolgaihoz hozzáadnom. A színészettel való próbálkozás is erről szólt, bár nem volt racionális elképzelés, ma már belátom.

SS: Annyi mindenre megmaradt belőle, hogy jó előadó. És nem improvizált: a beszédében szereplő indulatszavakat is előre leírta.

SG: Nagyon alaposan megrágtam a szöveget. Fontos volt, hogy minden egyes szó a helyén legyen, amikor életem egyik legfontosabb megnyilvánulására készülök. Rengetegszer mondtam el előtte, de így sem tudhattam, milyen lesz a közönség reakciója. Jobb volt, mint amire számítottam. A színiiskolában azt tanították, hogy nagyon jól kell tudnom a szöveget, és minden szituációban tudni kell kontrollálni magam. De például nem annál a résznél könnyeztem, ahol előzőleg éreztem, hogy megtörténhet.

SS: Tanulható-e a bántásokra adott reakció? Hogy elviselje az ember azt, hogy természetellenesnek vagy divatmelegnek nevezik?

SG: Azt megtanultam, hogy a szélsőségeseknek nem szabad szélsőséges választ adni – egyébként meg a felvilágosítás a legfontosabb, hogy ismerjenek meg, tudják meg azt, hogy melegnek lenni sors, és nem választás kérdése. Létezik olyan épeszű ember, aki ma Magyarországon ezt választja magának? Huszonkilenc éves koromig magamnak sem vallottam be. Látom, milyen tragikus életek vannak, milyen lehet mintaházasságban élni, gyerekeket nevelni és közben máshová vágyakozni, elnyomni a vágyakat. A normális párkapcsolat azt jelenti, hogy két ember megfelelő intellektuális, érzelmi és anyagi közegben él, és szereti egymást. Ebben nincs különbség hetero- és homoszexuális között. A legnagyobb visszatartó erő egyébként az, hogy az ember szereti a szüleit, és nem akarja, hogy nekik rossz legyen. A fesztiválon találkoztam fiatalabb melegekkel, és ők azt mondták: a beszédem elindította bennük a családhoz fordulást. Ez volt a legjobb élményem.

SS: Korábban részt vett a melegmozgalomban?

SG: Nem, csak néhány felvonuláson voltam. Meglepett, hogy milyen kultúrája van ennek máshol, és milyen komoly fogyasztói rétegnek számít ez a kisebbség. Nálunk félelem veszi körül ezt az ügyet. De el kell érniük azt, hogy a hallgatás és a félelem kultúrája elmúljon, és ezért kellene az emberjogi harcosok. Fontosnak tartottam, hogy erre buzdítsak. De nem vagyok mozgalmár.

SS: Az nem zavarja, hogy most a kormány a büszkeségének tartja önt?

SG: Akik ott voltak az eseményen, például Dobrev Klára vagy Horváth Ági, azok barátként jöttek el. Senkit nem hívtam meg, de ha ott akartak lenni, örültem neki.

SS: Zsarolható ma egy nem vállaltan meleg politikus?

SG: Reményeim szerint nem, de bármikor ki lehetünk téve ennek. A politika sok szempontból rossz irányba halad, de van egy *gentlemen's agreement*, hogy a közszereplők nem pletykálnak egymás magánéletéről. De hazudnék, ha azt állítanám, hogy nem tartottam attól, megtámadnak emiatt. A politikusoknak hivatalba lépésükkor ki kell tölteniük egy kérdőívet – amikor a kezembe kaptam azt a papírt, nem tudtam aludni amiatt, hogy mit írok be, kivel élek. Akkor is őszinte voltam, de tartottam a következményektől. Most ezzel már nem kell foglalkoznom.

SS: Az eddig kialakított önvédelmi rendszerei is leomlanak?

SG: Átalakulnak inkább. Már nem azzal foglalkozom, hogy milyen hazugsággal álljak elő, hanem hogy a várható reakciókra hogyan feleljek. Megküzdöttem azért, ahol most vagyok.

Published 2007-08-22

Original in Hungarian

Contribution by Magyar Narancs

First published in [Magyar Narancs](#) 13.07.2007

(c) Gábor Szétey, Szilvia Szilágyi/Magyar Narancs

(c) Eurozine